

Vastaus kirjalliseen kysymykseen Poliisihallituksen linjauksesta joukkojenhallintaan kuuluvien poliisien matka-ajasta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Olli Immosen /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 29/2020 vp:

Aikooko hallitus ryhtyä toimiin, jotta poliisien työaikaa koskeva Poliisihallituksen linjaus saadaan korjattua siten, että joukkojenhallintaan kuuluvien poliisien työtehtäviin kuuluviin matkoihin kuluva aika lasketaan tulevaisuudessa työajaksi?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Hyvä, että asia on nostettu esille ja ymmärrän asian tärkeyden. Kyse on valtion virka- ja työehtosopimuksen soveltamisesta, joten se kuuluu työmarkkinaosapuolten sopimalla sovittavaan asiaan. Sopimuksen osapuolia ovat työnantaja, jota valtion puolelta edustaa Valtion työmarkkinalaitos, ja työntekijät, joita sopimusneuvotteluissa edustavat asianomaiset henkilöstökeskusjärjestöt. Tämänhetkinen valtion virka- ja työehtosopimus on voimassa 31.3.2020 saakka, joten keväällä tullessaan käymään virkaehtosopimusneuvottelut sopimuksen uudistamiseksi.

Valtion virkaehtosopimusasetuksen mukaisesti sopimuksen tulkintaoikeus on valtion neuvotteluviranomaisella, jota edustaa valtiovaraministeriö. Valtion neuvotteluviranomainen antaa tarvittaessa määräykset ja ohjeet virkaehtosopimusten soveltamisesta (Valtion virkaehtosopimusasetus 7§). Hallinnonalan neuvotteluviranomaisella, jota Poliisihallitus esimerkiksi kuvatuunlaisessa tapauksessa edustaa, on velvollisuus valvoa ja ohjata omaa hallinnonalaansa virkaehtosopimusten täytäntöönpanossa ja soveltamisessa. Poliisihallitus on keskustellut valtiovaraministeriön kanssa matka-ajan ja työajan suhteesta nimenomaan poliisin virka-aputehtäviin kuten joukkojenhallintaan liittyen, ja on laatinut omat ohjeensa poliisiyksiköille näiden keskustelujen pohjalta.

Työajoista tehty valtion virka- ja työehtosopimus kuvaa työajan ja matka-ajan erottamista toisistaan. Pääsäännön mukaan matkaan käytettyä aikaa ei lueta työajaksi, ellei sitä samalla ole pidettävä varsinaisena työsuorituksena (VES Työajoista 3 §). Pykälän soveltamisohje edelleen tarkentaa tätä kuvatessaan, että virkamatkaan käytetystä ajasta luetaan työajaksi vain virka- ja työtehtävien suorittamiseen, kuten vartiointiin tai laitteiden tarkkailuun käytetty aika.

Matka-aika ei ole työaikaa, riippumatta matkustustavasta, tai siitä tapahtuuko matkustus säännöllisenä työaikana tai maksetaanko matkaan käytetyltä ajalta palkkaa tai muuta korvausta. Myöskään ei ole merkitystä sillä, tapahtuuko matkustaminen poliisin ajoneuvolla vai muulla

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 29/2020 vp

kulkuneuvolla. Joukkojenhallintatehtäviin komennettujen poliisien matka-aika on siirtymistä omalta virkapaikalta tehtäväpaikalle. Voimassa olevan virka- ja työehtosopimuksen mukaisesti se ei ole työaikaa autossa matkustaville, se voi olla sitä ainoastaan kuljettajalle. Tähän pohjautuen Poliisihallitus on ohjeistanut, että matka-aika on työaikaa poliisiajoneuvon kuljettajan osalta, kun hän kuljettaa ajoneuvossaan joukkojenhallintatehtäviin liittyviä varusteita ja henkilöitä.

Matka-ajalle ei kyydissä olijoille ole määrätty esimiehen toimesta mitään tehtäviä. Poliisimies on ilman eri määräystäkin velvollinen ryhtymään kiireellisiin toimiin myös vapaa-aikanaan, jos se on välttämätöntä vakavan rikoksen estämiseksi, tällaista rikosta koskevan tutkinnan aloittamiseksi tai yleistä järjestystä ja turvallisuutta uhkaavan vakavan vaaran torjumiseksi taikka jos se näihin rinnastettavan muun erityisen syyn vuoksi on tarpeen (Laki poliisin hallinnosta 15 c §). Jos partio, ryhmä tai yksittäinen poliisimies joutuu vapaa-ajallaan tai virkamatkallaan ryhtymään virkatoimiin edellä mainitun toimimisvelvollisuuden takia, muuttuu vapaa- tai matka-aika tehtävän hoitamisen ajalta työajaksi.

Asia on periaatteellisesti tärkeä, sillä joukkojenhallintatehtävät ovat yhteiskuntarauhan ylläpitämiseksi merkittäviä. Matka-aikaan liittyviä kysymyksiä tulisi tarkastella osana kevään virkaehtosopimusneuvotteluja.

Helsingissä 4.3.2020

Sisäministeri Maria Ohisalo